

Asia: VN/20800/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi EU:n vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Uudistettu laki liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta

Kuluttajaliitto ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Uudella lailla liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurista täydennetään Euroopan unionin vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta annettua asetusta, eli infrastruktuuriasetusta.

Kuluttajaliitto kannattaa ehdotuksia sekä erityisesti koko sääntelyn tavoitteita, joita ovat vaihtoehtoista polttoainetta käyttävien ajoneuvojen käyttöönoton tukeminen vähimmäisinfrastruktuurin varmistamisen avulla sekä infrastruktuurin täyden yhteen toimivuuden varmistaminen. Lisäksi erityisen hyvänä Kuluttajaliitto pitää tavoitetta huolehtia myös siitä, että polttoaineinfrastruktuurin käyttäjille annetaan kattavat tiedot sekä asianmukaiset maksuvaihtoehdot. Kuluttajaliiton mielestä ilmastolle ja ympäristölle ystävällisempää autoilua on tuettava asianmukaisen latausverkoston luomisella, jotta latauspisteiden niukkuus, hintojen arvaamattomuus tai vaihtelevat maksutavat ei olisi syy sähköautoilun välttämiseksi.

Kuluttajaliitto pitää asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeänä asetuksen määräyksiä, joiden mukaan sähkölatauspisteiden ylläpitäjien on tarjottava kuluttajille mahdollisuus kertalataukseen ilman pakkoa tehdä sopimusta sähköntarjoajan tai latauspisteen haltijan kanssa. Lisäksi Kuluttajaliitto pitää hyvinä asetuksen määräyksiä, joiden mukaan sopimuksetonta maksua tulee tarjota kuluttajille selkeästi yhtenä helppona maksuvaihtoehtona, vaikka latauspisteellä tarjottaisiin myös muita sopimusperusteisia maksutapoja. Kuluttajaliitto pitää myös hyvänä sitä, että suuremman tehon latauspisteiden osalta vähimmäisvaatimuksena tarjottaville maksutavoille on maksukortti.

Kuluttajaliitto pitää harmillisena asetuksessa omaksuttua ratkaisua, jonka mukaisesti pienemmän tehon latauspisteiden osalta hyväksytään maksaminen myös internetyhteyttä käyttävillä laitteilla. Maksukortit ovat unionin alueella yleisemmin käytössä ja tarjoavat myös kuluttajille maksutapahtuman aikana parempaa suojaa kuin maksaminen esimerkiksi qr-koodin avulla.

Kuluttajaliitto kannattaa kertahintojen kohtuullisuudelle, vertailtavuudelle, läpinäkyvyydelle sekä syrjimättömyydelle asetettuja vaatimuksia. Latauksen hinnan perustuu sähkön hintaan kilowattituntia kohti. Lisäksi latauspisteiden ylläpitäjät voisivat periä myös maksuja, jotka perustuvat lataukseen käytettyihin minuutteihin. Läpinäkyvyyden sekä vertailtavuuden tukemiseksi hinnoittelu on ilmoitettava kuluttajille selkeästi siten, että se käy selväksi ennen latauksen aloittamista.

Kuluttajaliitto katsoo asetuksen olevan latauksen hinnoittelun osalta perusteltu ja hyvä, mutta huomauttaa kuitenkin, että lataukseen käytetylle ajalle perustuvassa hinnoittelussa ei tule syrjiä kuluttajia, joiden autot latautuvat hitaammin. Hinnoittelun tulisi siis pääasiallisesti perustua sähkön hintaan per kilowattitunti, mutta latauspisteiden asianmukaisen käytön tueksi hinnoittelua voidaan täydentää myös latausaikaan liittyvin maksuin.

Asetuksessa ja kansallisella sääntelyllä säädetyn lisäksi Kuluttajaliitto olisi halunnut nähdä sääntelyä myös latauspisteiden ylläpitäjille asetettavista velvollisuuksista korjata latauspisteissä ilmeneviä vikoja mahdollisimman lyhyessä ajassa. Yksi yleisimmistä sähköautoilun ongelmista liittyy latauspisteiden toimivuuden epävarmuuteen. Kuluttajaliitto ehdottaakin, että latauspisteiden huolenpitoon ja ylläpitoon luotaisiin velvoitteita, jotta niiden toimivuus voitaisiin varmistaa. Lisäksi Kuluttajaliitto haluaa painottaa asiakaspalvelun tärkeyttä, ja ehdottaakin, että latauspisteillä olisi saatavilla myös selkeät ohjeet tilanteisiin, joissa olisi otettava yhteyttä asiakastukeen. Tarvittaessa kuluttajalle tulisi voida osoittaa myös lähin toimiva latauspiste, mikäli valittu latauspiste on epäkunnossa.

Esityksen vaikutusarvion osalta Kuluttajaliitto haluaa huomauttaa taloudellisten vaikutusten arvioiden osalta, että vaikka suoria vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan ei tulisi annettavan kansallisen sääntelyn johdosta, voidaan ehdotuksella ajatella olevan positiivinen vaikutus monien kuluttajien talouteen osana koko jakeluinfraa koskevaa sääntelykehikkoa. Erityisesti maksutapojen vähimmäisstandardien luomisella sekä hintojen läpinäkyvyydellä kasvatetaan kuluttajien valinnanvaraa autoilun osalta, millä voi olla myös taloudellisesti myönteisiä vaikutuksia esimerkiksi yksittäisen kotitalouden rahankäyttöön.

Kuluttajaliitto yhtyy arvioon ehdotuksen ilmasto- ja ympäristövaikutuksista, sillä maksutapojen vähimmäisstandardeilla, riittävän latausverkoston varmistamisella sekä hintojen läpinäkyvyyden ja vertailtavuuden lisäämisellä voidaan kasvattaa kuluttajien halukkuutta sekä mahdollisuuksia valita ympäristöystävällisempiä kulkuneuvoja käyttöönsä. Myös kuluttajat ovat suhtautuneet kestäväan kehityksen tukemiseen pääosin myönteisesti, ja vaikka esimerkiksi sähköautoilun kustannusten

kohtuullisuudesta on huolehdittava, on huomionarvoista, että jopa 44 % kuluttajista olisi viimeisimmän kansalaiskyselymme (Aula Research 2024, N=2055) mukaan valmiita maksamaan liikkumisestaan hieman nykyistä enemmän kestävä kehityksen tukemiseksi.

Jakeluinfra-asetuksen sekä kansallisen lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi Kuluttajaliitto pitää tärkeänä tehokkaista ja oikeasuhtaisista seuraamuksista ja vastuuviranomaisesta säätämistä. Kuluttajaliitto kannattaakin tältä osin nyt ehdotettua sääntelyä, mutta huomauttaa kuitenkin, että hallinnollisen seuraamusmaksun määräämisen lisäämistä keinovalikoimaan voitaisiin sääntelyn jatkovalmistelussa vielä harkita.

2. Laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain 4 ja 9 §:n muuttamisesta

-

3. Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

-

Vyyryläinen Tiina
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf